

HET STELSEL DER CONTROLEERENDE ARTSEN.

In No. 16 van het *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* geeft PINKHOF onder Beroepsbelangen een overzicht van hetgeen de *Prov. Geld. en Nijmeegsche Ct.* zegt over een artikel in *De Ambtenaar*, in welk laatste blad was overgenomen een artikel van mij tegen het stelsel der controleerende artsen. PINKHOF voegt aan dat overzicht enkele stekelige opmerkingen toe.

Ik moet tegen deze wijze van doen ernstig bezwaar maken. Van mijn oorspronkelijke artikelen, opgenomen in de afleveringen van het *Maandblad voor specialistische Geneeskunde* van Mei, Juni en Juli 1920, werd in het *Tijdschrift* geen gewag gemaakt. Wel wordt plaats gegeven aan een critiek, die PINKHOF langs groote omwegen bereikte.

Duidelijk blijkt, dat PINKHOF zich van de juistheid van het aangehaalde niet overtuigd heeft. Had hij dat gedaan, hij zou gezien hebben, dat ik gansch anders schreef, en stellig zou hij zijn hatelijke opmerkingen over mijn inzicht van de „onfeilbaarheid der specialisten” achterwege gelaten hebben.

Ik mag zeker wel eischen, dat PINKHOF alsnog van mijn artikel, na lezing van het oorspronkelijke, gewag maakt. Het zal hem dan niet ontgaan, dat ik telkens sprak van den deskundige, hij zij huisarts of specialist, die den zieke als behandelende arts kent en dat ik dien deskundige stelde tegenover den ondeskundigen controleur, die van den zieke ongeveer niets afweet.

Amsterdam, 20 April 1921.

J. SCHRIJVER.

Inderdaad had ik de artikelen van SCHRIJVER niet gelezen. Ik had een specialist nog er om gevraagd, maar deze heeft ze blijkbaar niet kunnen vinden, niet wetende, dat hij ze tot den vorigen zomer terug moest zoeken. En nu meende ik, dat mijn bron de uitingen van SCHRIJVER juist had teruggegeven; twijfel kwam, helaas, niet bij mij op, omdat zij in den geest overeenkwamen met wat hij in het vorige jaar in de vereeniging van maagdarmartsen had gezegd, wat toen geen algemeenen bijval heeft kunnen vinden.

Nu blijkt het, dat hij de deskundigheid en van den huisarts, en van den specialist tegenover die van den controleerenden geneesheer stelt. Ik blijf daartegenover volhouden, dat deze deskundigheden niet tegenover maar naast elkander behooren te staan, en dit meestal ook kunnen. Ik geloof, dat het geen nut kan hebben, de argumenten van SCHRIJVER tegen het stelsel van controleerende geneeskundigen verder te bespreken. Er is van vóór- en tegenstanders nu reeds genoeg over en weer gezegd.

PINKHOF.

VACCINOTHERAPIE.

De verhandeling „Vaccinotherapie” in het nummer van 16 April j.l. van dit *Tijdschrift* las ik met veel belangstelling. Toch vraag ik mij af: waarom zulk een stuk beginnen met opmerkingen, die collega's, beoefenaars der homoeopathische geneeswijze, onnoodig moeten prikkelen door hun onjuistheid?

HANS MUCH uit Hamburg en prof. SPRONCK uit Utrecht hebben ongelijk, wanneer zij de vaccinotherapie vergelijken met homoeopathie. Een geneeswijze, die daarin bestaat, dat zij „zulke middelen aanwendt tegen een ziekte, die bij een gezonde die ziekte zouden kunnen teweegbrengen”, is geen homoeopathie, geen in toepassing brengen van het „similia similibus curentur” van HAHNEMANN, „het gelijke door het gelijkende genezen”; het is isopathie; huldigen van den regel „aequalia aequalibus curantur”, een uitwas der homoeopathie, het eerst in toepassing gebracht door den veearts LUX uit Leipzig in de tweede helft der 19de eeuw. HAHNEMANN overleed in 1843.

LUX behandelde ziekten met ziekteproducten (slijm, etter, kankersap, uitgesneden stukgewreven condylomen, enz.). De behandeling van diphtheritis o.a. met

kwikverbindingen en wel in het bijzonder met cyaankwik is een sprekend, leerrijk voorbeeld van wat met *similia similibus* bedoeld wordt, tegenover de behandeling met diphtherie-antitoxine, die naar mijn ervaring bijna nooit noodig is.

Wat zou HAHNEMANN wel denken, als hij lezen kon, dat zijn *similia similibus* geen „evident empirische resultaten had opgeleverd”, hij, die zijn geheele geneesmethode uit de ervaring opbouwde en haar noemde : „Die Heilkunst der Erfahrung”. In het *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* kan men bij herhaling lezen, dat onze voorgangers zulke scherpe waarnemers waren en niemand minder dan HAHNEMANN's beroemde tijdgenoot HUFELAND roemde zijn scherpheid van geest en eerlijkheid van karakter ! Grappig !

Utrecht, 20 April 1921.

P. L. VAN DER HARST.

HET VOORSTEL NIJMEGEN IN ZAKE DE BEREIDING EN VERSTREKKING VAN KOEPOKSTOF.

Aangezien besloten is om bovengenoemd voorstel te doen naar aanleiding van een door mij op verzoek van het bestuur der afdeling Nijmegen aldaar gehouden voordracht over „de vaccinatie tegen pokken in Ned.-Indië,” acht ik mij verplicht om het protest van prof. SALTET tegen dit voorstel, voorkomende in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, van 9 April 1921, bldz. 2094, te beantwoorden.

Dat één centrale inrichting tot kweeking van koepokstof in Nederland zeer goed aan de behoefte zou kunnen voldoen, wordt door prof. SALTET volkomen onderschreven. Hij schrijft toch : „in de Amsterdamsche inrichting alleen is op het oogenblik een hoeveelheid goed werkende koepokstof voorhanden groot genoeg om vele jaren in de behoeften van geheel Nederland te voorzien, groot genoeg om ook, indien op verschillende plaatsen pokgevallen voorkwamen, dadelijk aan alle denkbare mogelijkheden het hoofd te kunnen bieden”. M. a. w. de voorraad goed werkzame koepokstof aan één inrichting kan gemakkelijk zóó groot zijn, dat het overbodig is om deze ook nog ergens anders aan te kweken. Ik zou daaruit willen afleiden, dat voor de voor Nederland noodige hoeveelheid koepokstof de andere 8 inrichtingen zouden kunnen worden gemist.

De historische ontwikkeling van de wijze, waarop hier in Nederland de kweeking van koepokstof is tot stand gekomen, mag mijns inziens geen bezwaar zijn om op een gegeven oogenblik deze op een andere manier in te richten, indien blijkt, dat dit zeer goed mogelijk en zelfs wenschelijk is. Ook prof. SALTET is dit met mij eens ; slechts de wenschelijkheid worden door hem niet alleen betwijfeld, doch volstrekt ontkend.

Het geld door particulieren bijeengebracht voor de instandhouding van verschillende inrichtingen zou mijns inziens zeer goed, zoo niet beter, voor andere doeleinden kunnen worden besteed, terwijl de regeeringssubsidie, die verschillende inrichtingen genieten, f 20000 (dit is volgens het ministerie van arbeid het bedrag geweest voor 1920), zou kunnen worden gebruikt ter bestrijding der onkosten van één centrale inrichting.

Tegen de argumenten , door prof. SALTET aangevoerd om de wenschelijkheid van één inrichting te bestrijden, zou ik het navolgende willen inbrengen :

Aan één centrale inrichting kan toch zeer gemakkelijk ten allen tijde entstof verkrijgbaar worden gesteld. De bestaande inrichtingen hebben toch zeker ook wel bepaalde werkuren? Of zijn de directeuren dezer inrichtingen den geheelen dag aan de inrichting aanwezig om onmiddellijk de gevraagde entstof af te leveren? Is er verder zulk een vreeselijke haast bij, dat gevraagde entstof onmiddellijk wordt afgegeven? Op enkele uren komt het toch niet aan, en meer dan enkele uren (avond en nacht) behoeft het toch niet te duren, voordat aan de centrale inrichting gevraagde entstof wordt afgegeven, of op telegrafisch verzoek per expresse wordt verzonden?

Mocht het verder nog noodig blijken, dat er depôts worden ingesteld, dan behoeft dit nog geen aanleiding te geven tot entstofverspilling (die, gegeven den